POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ (PSONI)

KOŁO W GDAŃSKU

Ryszard Popowski

Mirosława Lipińska

Analiza treści i interpretacja wdrożeniowa postanowień artykułu 30 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

New York 2006

Art. 30 - Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie.

Analiza obejmuje punkty: 1,2,3,4, dotyczące kultury.

Wersja z dnia: 22 listopada 2017

GDAŃSK

CEL ANALIZY

PODSTAWY MERYTORYCZNE ANALIZY

TREŚĆ ARTYKUŁU 30 KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ANALIZA TREŚCI ARTYKUŁU 30, PUNKT 1

ANALIZA TREŚCI ARTYKUŁU 30, PUNKT 2

ANALIZA TREŚCI ARTYKUŁU 30, PUNKT 3

ANALIZA TREŚCI ARTYKUŁU 30, PUNKT 4

PODSUMOWANIE ANALIZY TREŚCI ZAPISÓW, PROPOZYCJA ZAPISU DO REALIZACJI DZIAŁAŃ PRAKTYCZNYCH

REKOMENDACJE DO WDROŻENIA PRAKTYCZNEGO POSTANOWIEŃ ART. 30 KONWENCJI – SPECYFICZNE ZADANIA DOTYCZĄCE ZWŁASZCZA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ[1]

⇒ **Kształcenie kadry pracującej pośrednio i bezpośrednio z osobami z niepełnosprawnościami do realizacji postanowień Artykułu 30 pkt. 1, 2, 3, 4.**

⇒ **Inwestowanie w bazę rzeczową – zapewnienie dostępu osób z niepełnosprawnościami do środków służących wytwarzaniu dóbr kultury, dostęp do uniwersalnych środków artystycznych, np. instrumentów, sprzętu filmowego, sceny teatralnej, itd.**

⇒ **Systematyczna, powszechna (w znaczeniu obejmująca wszystkie zainteresowane osoby) ale wyspecjalizowana edukacja kulturalna osób z niepełnosprawnościami, dostosowana do ich potrzeb i możliwości.**

⇒ **Wsparcie materialne do realizacji zadań edukacyjnych, kulturalnych, czynnej i odbiorczej współobecności w kulturze, w tym: współpartnerstwa realizacyjnego, szczególnie w obszarze współtworzenia kultury artystycznej bazującej na wykształconych kompetencjach.**

⇒ **Promocja i kształtowanie postaw sprzyjających partnerstwu, współdziałaniu z osobami z niepełnosprawnościami w obszarze kultury wśród pracowników kultury, w urzędach i instytucjach kultury, w administracji, organizacjach.**

⇒ **Stabilizacja finansowa działania ECEKON – Europejskiego Centrum Edukacji Kulturalnej Osób Niepełnosprawnych (obejmuje działaniem głównie osoby niepełnosprawne intelektualnie) – działa od 2009 roku (na bazie doświadczeń OVA od 1995 r.), ośrodka edukacji kulturalnej i animacji kultury w środowisku osób z niepełnosprawnościami, głównie z niepełnosprawnością intelektualną. Ośrodek działa ponadregionalnie, jako placówka wdrożeniowa szkoląca kadrę, naukowo badawcza, edukacyjna i kulturalna i animacyjna.**

⇒ **Powołanie w dużych aglomeracjach, na bazie doświadczeń ECEKON, centrów animacji kultury artystycznej osób z niepełnosprawnościami – głównie z niepełnosprawnością intelektualną – działających lokalnie i działających regionalnie na rzecz małych miast i miejscowości.**

[1] Szczegółowo opisane na końcu analizy.

Uzasadnienie konieczności wprowadzenia odrębności rekomendacji dla poszczególnych grup osób z niepełnosprawnościami.

Wymienione poprzednio rekomendacje szczególnie dotyczą realizacji postanowień punkt 2 artykułu 30. To realizacja jego postanowień przesądza o czynnym uczestniczeniu w kulturze wszystkich grup osób z niepełnosprawnościami. Rozwinięcie w praktyce tego obszaru doprowadzi do uzyskania kompetencji i tym samym wykształci gotowość do uczestniczenia odbiorczego w otwartym środowisku. Usuwanie barier dostępu do dóbr kultury i czynnego uczestniczenia w kulturze to jedno, ale w istocie sprawczą podstawą wszelkiego działania jest wykształcenie pragnienia dostępu i wykształcenie umiejętności wyboru form i treści kulturalnych.

Szczególnie dotyczy to osób z niepełnosprawnością intelektualną - w tej grupie poziom wykształcenia ogólnego jest bardzo silnie ograniczany dyspozycjami i właśnie to należy kompensować intensywną, zindywidualizowaną edukacją, w tym edukacją kulturalną, która wraz z dorastaniem osoby z niepełnosprawnością intelektualną nabiera znaczenia, wpływa na treść i jakość życia.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną z wielkim trudem i tylko nieliczne znajdą pracę. Czynne uczestniczenie w kulturze środowiskowej, a niekiedy w kulturze w otwartym środowisku, jest dla tej grupy osób zarówno formą rozwoju (edukacja ustawiczna) jak i aktywnością uspołecznioną, często jest główną treścią życia.

Kultura artystyczna pełni funkcję kompensującą brak dostępu do niektórych obszarów życia dopełniając życie osoby z niepełnosprawnością treściami afirmatywnymi, których nośnikiem są treści kulturowe, w tym artystyczne.

CEL ANALIZY

Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych uchwalona została w 2006 roku. Została ratyfikowana przez Polskę w 2012 roku. Zawiera 50 Artykułów. Konwencja zobowiązuje do realizowania jej w sposób całościowy. Poszczególne Artykuły dotyczą bardzo różnych obszarów życia, obszarów mających swoją specyfikę, i tym samym wymagających zastosowania adekwatnych dla tego obszaru działań, użycia adekwatnych dla tego obszaru środków, adekwatnych struktur organizacyjnych.

Każdy z poszczególnych Artykułów Konwencji wymaga analizy wdrożeniowej, pozwalającej na sformułowanie działań niezbędnych do spełnienia jej poszczególnych postanowień.

W tym opracowaniu autorzy koncentrują się na treści **Artykułu 30 - Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie.**

Celem analizy treści Artykułu 30 Konwencji jest:

- **wskazanie zadań szczegółowych i przygotowanie podstaw organizacji działań praktycznych,**

na tej podstawie:

- **włączenie działań z tego obszaru do różnorodnych programów społecznych, edukacyjnych,**

- **budowanie rozwiązań systemowych,**

następnie:

- **upowszechnienie dostępu do kultury i uczestnictwa czynnego w kulturze w tym środowisku,**
- **wykorzystanie wartości kultury artystycznej do rozwoju osobistego i aktywizacji społecznej, poprawy jakości życia przez dodanie treści afirmatywnych,**
- **animacja i wsparcie praktycznej działalności w powszechnych i/lub dedykowanych dla tego środowiska placówkach, tak by kultura, w tym kultura artystyczna osób niepełnosprawnych, była integralną częścią życia społecznego.**

Konwencja została przyjęta w 2006 roku i odzwierciedla ówczesny stan wiedzy i myśli o poszczególnych obszarach życia osób z

niepełnosprawnościami. W obszarze kultury, a zwłaszcza kultury artystycznej, pomiędzy rokiem 2006 a 2017 zaszły ogromne zmiany. **Dzisiaj to całkowicie inna rzeczywistość. Z tego powodu analiza treści Artykułu 30 powinna koncentrować się na jego intencji i odnieść ją do współczesnego, realnego świata kulturalnego z uwzględnieniem lokalizacji (regionów, krajów). Lokalizacja determinuje treści i formy działania.**

Współczesna praktyka artystyczna w środowisku osób z niepełnosprawnościami w kilku ośrodkach w Polsce, spełnia postanowienia Konwencji w zakresie postanowień Artykułu 30, oferując osobom z niepełnosprawnościami zaawansowane organizacyjnie oraz artystycznie formy uczestniczenia w publicznym życiu kulturalnym. Działają zespoły artystyczne o dużym dorobku, odbywają się imprezy kulturalne dedykowane osobom z tego środowiska.[2] Te osiągnięcia nie są jednak systemowa a lokalne. Ukazują wielki potencjał kultury artystycznej osób z niepełnosprawnościami, potencjał, który sprzyja zarówno rozwojowi osobistemu jak i włączeniu społecznemu.

W promocji i wdrożeniu postanowień Artykułu 30 Konwencji szczególną rolę pełni kultura gdańska, w której na stałe wpisała się działalność kilku ośrodków animujących kulturę osób z niepełnosprawnościami. Szczególne miejsce pełni w Gdańsku ECEKON[3], który od wielu lat zajmuje się animacją kultury muzycznej w tym środowisku - treść Artykułu 30 jest dla tej działalności podstawą.

Popularyzacja zapisów Artykułu 30 Konwencji, ich interpretacja w kontekście współczesnej praktyki kulturalnej i zadania wdrożeniowe, mają przyczynić się do przyspieszenia procesów integracyjnych, poprawiających treść i jakość życia osobistego społecznego osób z niepełnosprawnościami.

Praktyczna realizacja postanowień Artykułu 30 (wdrożenie ich w praktykę społeczną) w sposób uniwersalny sprzyja realizacji wszystkich postanowień Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ponieważ to właśnie kultura jest treścią i tym samym istotą życia społecznego.

Autorzy

[2] Częściowy obraz tej działalności opisane są w czasopiśmie Wychowanie muzyczne, nr. 2 i 3 z 2016 roku.
[3] ECEKON – Europejskie Centrum Edukacji Kulturalnej Osób Niepełnosprawnych, działa przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Koło w Gdańsku. www.ecekon.pl

PODSTAWY MERYTORYCZNE ANALIZY

Analiza treści Artykułu i zadań wdrożeniowych postanowień Artykułu 30, punkty 1, 2, 3, 4 - przygotowana jest na podstawie:

- doświadczeń z działalności ECEKON – Europejskiego Centrum Edukacji Kulturalnej Osób Niepełnosprawnych, zajmującego się włączeniem społecznym osób niepełnosprawnych intelektualnie przez czynne uczestniczenie w kulturze, ECEKON działa od 2008 roku, podstawą jego działalności jest Orkiestra Vita Activa, która działa od 1995 roku;
- monitoringu kultury artystycznej osób niepełnosprawnych w Gdańsku, Polsce i w Europie.

Działalność ECEKON finansowana jest przez PFRON, Miasto Gdańsk.

Podczas II Konwencji Muzyki Polskiej, zorganizowanej przez MKiDN w Warszawie w maju 2014 roku, w panelu poświęconym uczestnictwie w kulturze muzycznej osób z niepełnosprawnościami, uczestnicy panelu postulowali powołanie specjalistycznej placówki zajmującej się wdrożeniem postanowień Konwencji ONZ - O Prawach Osób Niepełnosprawnych, w obszarze kultury, szczególnie muzycznej.
Za wzór placówki, animującej kulturę muzyczną w wielu obszarach w skali całej Polski, można przyjąć działalność Instytutu Muzyki i Tańca IMiT przy MKiDN w Warszawie.

TREŚĆ ARTYKUŁU 30 KONWENCJI O PRAWACH OSOB NIEPEŁNOSPRAWNYCH...

Zapis:

Artykuł 30
Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do udziału, na zasadzie równości z innymi osobami, w życiu kulturalnym i podejmą wszelkie odpowiednie środki w celu zapewnienia, że osoby niepełnosprawne:
(a) będą miały dostęp do materiałów w dziedzinie kultury w dostępnych dla nich formach,

(b) będą miały dostęp do programów telewizyjnych, filmów, teatru i innego rodzaju działalności kulturalnej, w dostępnych dla nich formach,

(c) będą miały dostęp do miejsc działalności kulturalnej lub usług z nią związanych, takich jak teatry, muzea, kina, biblioteki i usługi turystyczne oraz, w miarę możliwości, będą miały dostęp do zabytków i miejsc ważnych dla kultury narodowej.

2. Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia, że osoby niepełnosprawne będą miały możliwości rozwoju i wykorzystywania potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego, nie tylko dla własnej korzyści, ale także dla wzbogacenia społeczeństwa.

3. Państwa Strony podejmą odpowiednie środki, zgodne z prawem międzynarodowym, w celu zapewnienia, że przepisy chroniące prawa autorskie nie będą stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminacyjnej bariery dla osób niepełnosprawnych w dostępie do materiałów w dziedzinie kultury.

4. Osoby niepełnosprawne będą uprawnione, na zasadzie równości z innymi osobami, do uznania ich szczególnej tożsamości kulturowej i językowej, w tym języków migowych i kultury osób niesłyszących, a także do uzyskania wsparcia w tym zakresie.

(…)
Uwaga!
Kolejne punkty Artykułu, dotyczą rekreacji, wypoczynku i sportu nie są przedmiotem analizy. Wymagają odrębnego rozpatrzenia.

ANALIZA TREŚCI ARTYKUŁU 30

Zapis:

Artykuł 30
Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie

Komentarz:

W Artykule 30 Konwencja wymienia 4 obszary aktywności osób z niepełnosprawnością, mają one różną treść i różne, odrębne, specyficzne dla nich formy realizacji, w konsekwencji zajmują się tymi różne instytucje, organizacje, specjalizując się w danym obszarze

- **życie kulturalne** - ponieważ kultura jest wyodrębniona od rekreacji, wypoczynku i sportu, (które są składnikami szeroko rozumianej kultury), zwracamy uwagę na kulturę artystyczną; czyli artykuł 30 obejmuje kulturę artystyczną i pozostałe obszary życia kulturalnego, wymienione dalej:
- **rekreację** - nieustalone formy rozrywkowe intelektualne i fizyczne,
- **wypoczynek** - zwykle kojarzony jako odzyskiwanie potencjału osobistego po pracy przez zmniejszenie aktywności osobistej, przez zmianę form aktywności często w kontraście do aktywności w pracy,
- **sport** - czynne uczestniczenie w wydarzeniach rywalizacyjnych, najczęściej na bazie aktywności ruchowej.

Ujęcie tych czterech obszarów w jednym artykule oznacza ich równorzędne traktowanie. Jednak praktyka życia społecznego wymaga, i tak jest w życiu, odrębnych form instytucjonalnych do ich kształtowania i rozwijania. Najsłabiej rozwiniętym instytucjonalnie jest obszar kultury artystycznej osób z niepełnosprawnościami.

Notatki:

Zapis:

1. Państwa Strony uznają **prawo** osób niepełnosprawnych **do udziału**, na zasadzie równości z innymi osobami, **w życiu kulturalnym** i **podejmą wszelkie odpowiednie środki** w celu zapewnienia, że osoby niepełnosprawne: (…)

Komentarz:

Pojęcia użyte w tym punkcie oznaczają:

- **prawo do udziału w życiu kulturalnym** - w praktyce społecznej pojęcie to oznacza:
  - udział uczestniczący (są to odbiorcy treści kultury: słuchacze, widzowie, czytelnicy) i/lub
  - udział czynny, współtwórczy (są to wykonawczy i twórczy: muzycy, plastycy, pisarze, etc., w tym mieści się działalność zespołów artystycznych, działalność organizacyjna i edukacyjna placówek kultury – edukacja przez działanie artystyczne).

Osoby z niepełnosprawnościami uczestniczyć mogą w obu formach życia kulturalnego.

Pojęcie: **podejmą wszelkie odpowiednie środki -** dotyczy zapewnienia **dostępu** do wymienionych dalej w artykule pięciu obszarów kultury. Ponadto:

- **wszelkie** – podkreśla różnorodność i konieczność odpowiedniego zróżnicowania środków działania, adekwatnych/specyficznych dla poszczególnych wymienionych w Konwencji obszarów kultury, oznacza także wykorzystanie wszelkich nowych możliwości jakie możemy wytworzyć,
- **odpowiednie** – oznacza trafność doboru środków do rodzaju działań, możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnością, co oznacza wyjście poza środki standardowe, ale co jednocześnie nie wyklucza stosowania środków standardowych.

Przez **środki** działania należy rozumieć bardzo różne składniki niezbędne do realizacji czynności, niezbędne do prowadzenia działań zarówno organizacyjnych jak i praktycznych, pojęcie środki należy rozumieć szeroko, nie tylko rzeczowo, pojęcie obejmuje między innymi:

- formy dostępu – struktury organizacyjne i zabezpieczenie techniczne,
- wyposażenie,
- kadrę,
- okoliczności, kontekst działania (kultura komercyjna, amatorska, kultura środowiskowa, inne),
- też środki artystyczne uniwersalne i specyficzne.

Notatki:

Zapis:

(a) będą miały **dostęp do materiałów** w dziedzinie kultury **w dostępnych dla nich formach,**

Komentarz:

- **dostęp do materiałów** - w praktyce kulturalnej oznacza dostęp do różnorodnych treści dotyczących kultury, głównie towarzyszących dziełom sztuki (czyli jej obszaru heteronomicznego), np.: reklama, plakaty, zwiastuny, recenzje, gadgety, książki i albumy o tematyce kulturalnej, informatory kulturalne, informacje o imprezach, i dostęp do innych treści przekazywanych w różnych technikach (formach) przekazywania takich treści. Potocznie oznacza też treści główne, które tradycyjnie nazywa się dziełami sztuki – które tworzą autonomiczny obszar kultury artystycznej. Uwaga! Treści autonomiczne kultury artystycznej wskazane są następnym punkcie: 1b.
- **w dostępnych dla nich formach –**
  - zapis nie odnosi się do powszechnych form dostępu, które również powinny być gwarantowane prawnie (książki, prasa, media, płyty, pliki cyfrowe, gadgety, i inne nośniki treści kultury udostępniane w środowisku osób z niepełnosprawnością), należy zwrócić uwagę, że pojęcie powszechne formy też mieści się w pojęciu formy dostępnej, jednak w praktyce należy rozróżnić formy uniwersalne i formy dostosowane,

  - zapis zwraca uwagę na zapewnienie form dostępnych osobom z niepełnosprawnością, w odniesieniu do tego typu treści, czyli dookreśla działania sprofilowane (specjalne) w tym zakresie, np. są to pismo Breilla, audiobooki, duża czcionka, łatwy tekst, mikrokontrolery muzyczne, inne.

  Przez pojęcie **formy dostępu** (podobnie jak pojęcie: środki, należy je traktować szeroko) należy rozumieć:
  - techniki, technologie,
  - okoliczności,
  - uwarunkowania dostępu,
  - struktury organizacyjne,
  - sposób prezentowania treści,
  - przystępności samych treści.

oraz, w nawiązaniu do akapitu głównego pkt 1, dotyczącego środków:

- podejmą wszelkie odpowiednie środki, (uogólniając intencję zapisu) dostępu do treści sztuki i działań z nią związanych:
  - w formach powszechnych, uniwersalnych,
  - w formach dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.

Notatki:

Zapis:

(b) będą miały **dostęp do programów telewizyjnych, filmów, teatru i innego rodzaju działalności kulturalnej, w dostępnych dla nich formach,**

Komentarz:

Akapit dotyczy czterech aspektów:

- dostępu do mediów,
- dostępu do dwu rodzajów dzieł sztuki,
- dostępu do pozostałych form artystycznych wraz z czynnościami z nimi związanymi (działalność),
- specyficznych form dostępu.

Pojęcia użyte w tym akapicie wymagają komentarza:

- **dostęp do programów telewizyjnych** - oznacza dowolne treści umieszczane w programach telewizyjnych, przyjąć można, że dotyczy to obecnie wszystkich treści udostępnianych na elektronicznych nośnikach obrazu i dźwięku (tabletów, telefonów, laptopów). Konwencja powstała w 2006 roku, gdy inne media elektroniczne nie miały takiego znaczenia jak obecnie, lub jeszcze nie istniały (np. smartfony). Współcześnie traktować należy ten zapis, jako dostęp do wszelkich mediów elektronicznych jako nośników treści kultury;
- **dostęp do filmów, teatru** - określa dwa rodzaje sztuki, w istocie, (w intencji), określa dostęp do wszystkich dzieł sztuki wizualnej bez określenia formy dostępu (bezpośrednia, czy pośrednia przez media);
- **i innego rodzaju działalności kulturalnej** - zwrot oznacza dostęp do wszystkich pozostałych dyscyplin artystycznych, jak działalność plastyczna, literacka i muzyczna, oraz pozostałe (np. gry komputerowe i inne) – czyli dostęp do dzieł, oraz wszelkich czynności z nimi związanych – dostęp do działalności - (zarówno: twórczych, odtwórczych jak i percepcyjnych), czyli dotyczy dostępu do obszaru autonomicznego kultury: muzycznej, plastycznej literackiej i ich odmian złożonych. Przez **działalność kulturalną** należy rozumieć:
  - zarówno korzystanie z tych dóbr kultury,
  - jak i własną aktywność odtwórczą i twórczą w tych obszarach,
- **w dostępnych dla nich formach - uwaga** jak w poprzednim punkcie dotycząca form i środków, wymaga szczegółowego rozwinięcia w odniesieniu do poszczególnych dziedzin sztuki i okoliczności kontaktów z nimi, w tym uniwersalnych i specyficznych środków.

. **Notatki:**

Zapis:

(c) będą miały **dostęp do miejsc** działalności kulturalnej **lub usług** z nią związanych, takich jak teatry, muzea, kina, biblioteki ~~i usługi turystyczne~~[4] oraz, w miarę możliwości, będą miały dostęp do zabytków i miejsc ważnych dla kultury narodowej.

Komentarz:

Akapit dotyczy:

- dostępu **do miejsc działalności kulturalnej** wymieniając przykładowo niektóre z nich. Takich miejsc jest znacznie więcej, sale koncertowe, sale prób. W istocie zapis dotyczy wszelkich miejsc działalności kulturalnej, zatem także plenerów, sal widowiskowych, skwerów, wydzielonych przestrzeni miejskich,
- wyodrębnia miejsca szczególnie ważne dla kultury narodowej, określając ten dostęp jako: w miarę możliwości – prawdopodobnie chodzi o dostęp architektoniczny, co jest regulowane w odrębnym artykule (należy odróżnić dostęp do budynku od dostępu do treści umieszczonych w budynku),
- akapit wyodrębnia **dostęp do … lub usług** – dotyczy usług oferowanych przez placówki kultury, co oznacza między innymi dostęp do usług edukacyjnych, edukacji kulturalnej, edukacji artystycznej. Nietrafnie użyty spójnik: **lub** usług …, gdy powinno być: **oraz** usług … **.** Konwencja nie zakłada wykluczania obszarów: albo – albo, natomiast zakłada udostępnianie.

oraz: w nawiązaniu do akapitu głównego pkt 1, dotyczącego środków:

podejmą wszelkie odpowiednie środki, w zakresie:

- **dostępu do miejsc (obiektów) -** ponieważ zniesienie barier architektonicznych w Konwencji jest ujęte w innym artykule, zapis traktować można szerzej, jako wszelkie ułatwienia dostępu, np. przez zniżki przy zakupie biletów wstępu, inne środki ułatwiające dostęp,
- **lub usług z nią związanych** - dotyczy głównie działań organizacyjnych i usług uniwersalnych i/lub profilowanych, adresowanych do tego środowiska.

Notatki:

[4] Usługi turystyczne należą do obszaru: wypoczynek, rekreacja, sport.

Zapis:

2. Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia, że osoby niepełnosprawne będą miały możliwości rozwoju i wykorzystywania potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego, nie tylko dla własnej korzyści, ale także dla wzbogacenia społeczeństwa.

Komentarz:

Punkt 2 podkreśla znaczenie społeczne aktywności artystycznej osób z niepełnosprawnością. Jednoznacznie podkreśla wartość społeczną czynnej aktywności kulturalnej osób z niepełnosprawnością i wartość ich wytworów artystycznych takimi, jakimi są.

W Polsce działa trzystopniowe szkolnictwo artystyczne, do którego nabór odbywa się na podstawie oceny predyspozycji. Po ukończeniu tej edukacji i w czasie jej trwania osoby dorosłe pełnosprawne nadal bardzo intensywnie szkolą się w dziedzinie wybranej przez siebie sztuki, często studiując u wielu pedagogów w wielu ośrodkach, w tym zagranicznych. W obszarze sztuki profesjonalnej naturalną cechą jest rywalizacja artystyczna, czego wyrazem są konkursy muzyczne. W praktyce kulturalnej, jednym z czynników hierarchizujących w obszarze wartości artystycznych, są sprawności artystyczne, dla których podstawą są umiejętności warsztatowe, to one są podstawą kompetencji artystycznych.

Nie ma powodu, by życie i aktywność osoby z niepełnosprawnością w obszarze kultury artystycznej nie podlegały tym samym regułom. Tworzyłoby to alternatywny świat pozbawiony atrybutów społecznych sztuki. Konieczne jest, by osoby z niepełnosprawnością mogły pozyskiwać kompetencje artystyczne, zaczynając od kompetencji warsztatowych (a takie kompetencje najpierw pozyskują zainteresowane sztuką osoby sprawne), parafrazując zwrot z Konwencji: dla swojego dobra i dalej dla dobra społecznego.

Przez uzyskanie wykształcenia w tym obszarze należy rozumieć bardzo różne formy pozyskiwania kompetencji kulturalnych i artystycznych i to na bardzo różnym poziomie. Od elementarnego po rozwinięte, w końcu eksperckie. Z punktu widzenia zadań społecznych, podstawowym poziomem funkcjonalnym pozyskanych kompetencji jest zaawansowanie dające możliwość włączenia twórców i wykonawców z niepełnosprawnościami do działalności publicznej w otwartym środowisku.

Współcześnie wykluczenie w obszarze kultury polega miedzy innymi na tym, że osoby z niepełnosprawnością nie mają dostępu[5] do zorganizowanej systemowo edukacji artystycznej, co ma decydujące znaczenie, dla jakości włączenia społecznego w obszarze kultury. Wynika to z uzasadnionego praktyką artystyczną dedykowania tej specjalistycznej edukacji do osób uzdolnionych, potencjalnie przyszłych twórców kultury. Takie rozwiązanie systemowe nie wyklucza jednak utworzenia oferty edukacyjnej (edukacji artystycznej) w innej formie organizacyjnej i adresowanej do innej grupy odbiorów. Dedykowanej dla grupy, w której pojawiają się osoby o szczególnej wrażliwości estetycznej, artystycznej, mające rozwinięte potrzeby tego rodzaju, predyspozycje czy uzdolnienia ale uczących się w innym tempie a zwłaszcza wymagających specyficznych okoliczności tej nauki.

Obecne rozwiązanie systemowe (szkolnictwo artystyczne) nie dopuszcza do edukacji te osoby, które wprawdzie mają predyspozycje, niekiedy bardzo silne motywacje wynikające z potrzeb estetycznych, ale których różne niedyspozycje nie pozwalają na sprostanie bardzo szybkiemu tempu edukacji w szkołach artystycznych (np. nauka gry na instrumencie) i/lub sprostaniu dodatkowym zadaniom wynikającym z formuły szkolnej (liczne inne przedmioty). Poza tym, szkolnictwo to nie jest powszechnie dostępne, dostępne jest głównie w dużych miastach, a przyjęcia są limitowane.

Oznacza to, że osoby z niepełnosprawnością, zwłaszcza z niepełnosprawnością intelektualną, w praktyce nie mają dostępu do takiej edukacji. Z praktyki kulturalnej wynika, że wiele osób z niepełnosprawnością intelektualną ma bardzo silne potrzeby, wielkie oczekiwania związane z czynnym uczestniczeniem w kulturze artystycznej. Edukacja kulturalna, artystyczna jest symbolem statusu społecznego, jest wyjściem poza model rehabilitacyjny, jest składnikiem przynależności do wspólnoty powszechnej, co ma szczególne znaczenie w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Kultura aspiracyjna i zaawansowana artystycznie kultura popularna oparta jest na wykształconych w tym kierunku twórcach, wykonawcach. Dotyczy to także kultury amatorskiej, która nie wyklucza kompetencji, ale wręcz ich oczekuje na możliwie wysokim poziomie. Tego oczekuje publiczność, słuchacze, widzowie i do tego dążą sami uczestnicy tego obszaru kultury.

By wykorzystać potencjał i wartość społeczną kultury i sztuki, konieczna jest systemowa edukacja.

Od osób sprawnych, nie oczekujemy, by wszystko w danej dziedzinie artystycznej osiągnęły przez samoedukację. Tym bardziej nie sposób oczekiwać, że osoba z

[5] Nieliczne osoby niedowidzące i niewidome korzystają z państwowego szkolnictwa muzycznego. Np. w Zespole Szkół Muzycznych w Gdańsku.

niepełnosprawnością, zwłaszcza z niepełnosprawnością intelektualną, zdobędzie wykształcenie w obszarze kultury artystycznej na drodze spontanicznej, całkowicie samodzielnej samoedukacji. Doświadczenia ECEKON wskazują, że osoby z niepełnosprawnością intelektualną są zdolne do samoedukacji w bardzo wąskim zakresie i tylko w odniesieniu do treści już opanowanych (częściowe podtrzymywanie umiejętności, zwykle bez zdolności do samokorekty).

Należy także podkreślić, że nie można liczyć na rozwój kultury w środowisku osób z niepełnosprawnością przez działania epizodyczne. Popularna forma animacji kultury przez warsztaty jest efektywna w przypadku osób, które już coś potrafią i wzbogacają swój warsztat o nowe elementy. Nie można w ten sposób zbudować podstaw warsztatu artystycznego. Działania warsztatowe, jako efektowne, medialne i tanie w powszechnej świadomości wypierają potrzebę działania systemowego – systematycznej edukacji kulturalnej (artystycznej) która jest trudna w organizacji i kosztowna ze względu na jej konieczną długotrwałość. Działania warsztatowe nie tworzą niczego trwałego a jednocześnie działają destrukcyjnie na jakość treści kultury artystycznej banalizując jej treści i obniżając jakość warsztatową.

Wręcz przeciwnie, potrzebna jest w tym środowisku znacznie większa intensywność działań edukacyjnych w tym zakresie, systematyczność i wielo-, wielokrotnie dłuższy czas tej edukacji.

Poza tym, aby edukacja ta mogła służyć rozwojowi osobistemu i włączeniu społecznemu potrzebny jest długotrwały impuls osobowy, długotrwały kontakt z nauczycielem, tak jak w szkolnictwie artystycznym, jak w życiu.

Punkt 2. Artykułu 30, zwraca uwagę na następujące aspekty: rozwój, wykorzystanie potencjału, dwa pola działania: osobiste i społeczne.

… możliwości rozwoju – oznacza w praktyce społecznej edukację indywidualną, możliwie intensywny uniwersalny rozwój osobisty na bazie edukacji artystycznej (zwłaszcza muzycznej), w tym edukację kształtującą podstawy warsztatu artystycznego (umiejętności wykonawcze, także twórcze) w różnych dyscyplinach sztuki. Należy odróżnić działanie zespołu artystycznego od systemowej edukacji artystycznej. W ramach działalności zespołu artystycznego prowadzonego przez daną organizację, na bieżąco członkowie zespołu zwiększają swoje kompetencje artystyczne, mają możliwości rozwoju. Należy jednak zwrócić uwagę, że nie każda osoba z niepełnosprawnością podoła obowiązkom działania w zespole. Liczebność zespołów ma też swoje, uzasadnione praktyką artystyczną, granice. Brak dyspozycji do działania w zespole nie może wykluczać z możliwości korzystania z systemowej edukacji artystycznej dla osobistego rozwoju.

… wykorzystanie potencjału – traktowanie potencjału (czyli jeszcze nieaktywowanych umiejętności) człowieka z niepełnosprawnością jako wartości. W praktyce oznacza to potrzebę odkrycie i aktywowania tego potencjału, a to wymaga systematycznej edukacji i warunków do rozwoju. Wykorzystanie tego potencjału może być indywidualne (dla potrzeb osobistych) lub uspołecznione, potencjał w rozwoju traktowany jest jako szczególna wartość humanistyczna.

… nie tylko dla własnej korzyści, ale także dla wzbogacania społeczeństwa – oznacza położenie akcentu na społeczną wartość aktywności kulturalnej, artystycznej, co w praktyce oznacza działalność publiczną we własnym środowisku a zwłaszcza w otwartym środowisku. Jednak podstawą do działalności publicznej są osobiste kompetencje artystyczne. Jeżeli to możliwe, dobrze by było, gdyby dana osoba z niepełnosprawnością mogła coś oferować (umieć poprawnie wykonać), tak jak i inni ludzie.

Zapis: nie tylko dla własnej korzyści - rozumiany, jako wzbogacanie społeczeństwa, nie powinien warunkować prawa do osobistego indywidualnego rozwoju potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego. Dotyczy to osób i sytuacji, gdy osiągamy rozwój indywidualny, ale z różnych powodów nie dochodzi do publicznej prezentacji efektów tego działania. Można zaproponować następujące rozwinięcie tego zapisu:

- rozwój predyspozycji osobistych (w tym artystycznych) osób zainteresowanych niezależnie od ich kondycji (rodzaju i stopnia niepełnosprawności), decyduje o tym osobista potrzeba i identyfikacja z takimi treściami, decyduje deklaracja gotowości podjęcia działań, wyrażona w dostępnej dla danej osoby formie,
- dostęp do dedykowanej indywidualnej i/lub zespołowej edukacji kulturalnej, artystycznej w wybranym rodzaju dyscypliny artystycznej,
- niepubliczne a następnie, w miarę możliwości i potrzeby, nie obligatoryjne publiczne uczestnictwo w kulturze,
- dodana wartość artystyczna,
- dodana wartość społeczna.

Należy zwrócić uwagę na wartości artystyczne, które w działaniach włączających społecznie przez kulturę nie mogą być pominięte. Nie wszelka i jakakolwiek twórczość, podobnie jak w działalności osób sprawnych, nie wszelka i jakakolwiek twórczość jest wartościowa. Możemy poddać ją ocenie:

- estetycznej,
- warsztatowej,
- funkcjonalnej,
- społecznej.

Uwaga ta nie zmienia intencji punktu 2. Każda twórczość osób z niepełnosprawnościami wzbogaca spostrzeganie świata przez osoby sprawne przez ich uwrażliwienie, dostrzeżenie odmienności, lepiej powiedzieć: spostrzeżenie ludzkiej różnorodności. Nie oznacza to jednocześnie akceptacji, czy wręcz gloryfikacji niepełnosprawności, jako szczególnej wartości, co ma miejsce podczas bezkrytycznego przyjmowania każdego wytworu tych osób[6]. W konsekwencji prowadziłoby to do zaniechania udzielania wsparcia i rezygnacji z dążenia do uzyskania zmiany w jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

W tej ocenie konieczne jest bardzo indywidualne wartościowanie wytworów, aktywności twórczej i współobecności, branie także pod uwagę:

- kondycji danego twórcy,
- drogi twórczej jaką przeszedł,
- specyficznej dla niego i wnoszonej przez niego wartości dodanej.

Zagadnienie wymaga szerszego omówienia, wykraczającego poza zadania tego opracowania. Dotyczy kondycji twórcy sprawnego, twórcy niepełnosprawnego w relacji do dzieła, w relacji do odbiorcy, w relacji do treści i funkcji kultury. Tu problem został jedynie zasygnalizowany.

Prawo do rozwoju osobowości w sferze kultury artystycznej u osób z niepełnosprawnością dotyczy zwłaszcza osób szczególnie tym obszarem zainteresowanych, deklarujących takie potrzeby, (co zwykle wynika z posiadanych predyspozycji i szczególnej wrażliwości). Przez analogię z osobami pełnosprawnymi, tylko część z nich deklaruje potrzebę czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym, ale jest to część mająca znaczenie dla jakości powszechnego życia społecznego.

Należy zwrócić uwagę, że powstające w wyniku rozwoju osobistego i wykształcenia artystycznego dzieła oraz współuczestnictwo w kulturze (odbiór treści kultury na bazie kompetencji) są równoważne - wzbogacają społeczeństwo zarówno poprzez dzieła jak i przez współobecność.

Podsumowanie:

<u>By wykorzystać potencjał i wartość społeczną kultury i sztuki, o czym stanowi punkt 2 Artykułu 30, konieczna jest systemowa edukacja.</u>

[6] Postawa taka jest niekiedy widoczna podczas publicznych występów osób z niepełnosprawnościami, co wywołuje pytania o etyczne aspekty takich prezentacji.

Należy odróżnić działanie zespołu artystycznego od systemowej edukacji artystycznej. W ramach działalności zespołu artystycznego prowadzonego odbywa się kształcenie do kompetencji artystycznych wyznaczanych przez profil artystyczny tego zespołu. By pozyskać kompetencje należy należeć do zespołu o konkretnym profilu, także obligatoryjnie brać udział w jego działalności. Nie jest to rozwiązanie dla każdej osoby. Nie każdy podoła obowiązkom działania w zespole. Nie wszystkie formy mają charakter zespołowy a liczebność zespołów ma też swoje, uzasadnione praktyką artystyczną, granice.

Notatki:

Zapis:

3. Państwa Strony podejmą odpowiednie środki, zgodne z prawem międzynarodowym, w celu zapewnienia, że przepisy chroniące prawa autorskie nie będą stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminacyjnej bariery dla osób niepełnosprawnych **w dostępie do materiałów w dziedzinie kultury.**

Komentarz:

Punkt 3, poprzez użycie pojęcia: **materiały w dziedzinie kultury**, ogranicza problem **do dostępu do materiałów**, tymczasem w poprzednich akapitach Konwencja wskazywała na dostęp do pięciu różnych obszarów kultury, w tym materiałów.
W kontekście całego Artykułu 30, pojęcie **materiał** użyte w punkcie 3 tego artykułu, oznacza wszystkie rzeczowe rodzaje treści kultury. Oznacza to, że prawo autorskie nie może wykluczać z prawa korzystania **z wszelkich dóbr kultury** osób z niepełnosprawnościami.
Zapis ma charakter prewencyjny i poza korektą pojęciową, prawdopodobnie nie wymaga szczególnych działań promocyjnych czy organizacyjnych.

Notatki:

Zapis:

4. Osoby niepełnosprawne będą uprawnione, na zasadzie równości z innymi osobami, do uznania ich szczególnej tożsamości kulturowej i językowej, w tym języków migowych i kultury osób niesłyszących, a także do uzyskania wsparcia w tym zakresie.

Komentarz:

Punkt dotyczy publikacji artystycznych osób z niepełnosprawnościami w technikach artystycznych, technologiach produkcji umożliwiających kreację i odbiór treści artystycznych przez te osoby.

Zadanie wdrożeniowe wymaga zaakceptowania wartości artystycznych wyrażonych tymi specyficznymi środkami przekazu. Oznacza to także, że mogą one być niedostępne osobom pełnosprawnym, które nie posługują się tymi technikami i w związku z tym mogą być dla niezrozumiałe.

Do zakresu **szczególnej tożsamości kulturowej** należy także forma wyrażania emocji i komunikowania treści intelektualnych w sposób specyficzny dla danej osoby.

Czyli zadanie wdrożeniowe dotyczy: kształtowania akceptacji dla specyficznych form twórczości oraz towarzyszącej im ekspresji oraz akceptacji swoistego wyrażania myśli i emocji przez osoby z niepełnosprawnościami.

Notatki:

PODSUMOWANIE ANALIZY TREŚCI ZAPISÓW,

PROPOZYCJA ROZWINIĘCIA ZAPISU ART.30 DLA ORGANIZACJI PRAKTYCZNEJ REALIZACJI DZIAŁAŃ WDRAŻAJĄCYCH POSTANOWIENIA KONWENCJI W ZAKRESIE ART. 30

Po:

- zweryfikowaniu struktury pojęć Artykułu 30,
- uporządkowaniu i uzupełnieniu zestawu pojęć dotyczących uczestnictwa w kulturze,
- uwzględnieniu wszystkich intencji Artykułu 30,
- uwzględnieniu współczesnych realiów kulturalnych a zwłaszcza praktyki artystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem obecnej praktyki artystycznej osób z niepełnosprawnością,
- oraz zgodnie ze współczesną wiedzą o animacji kultury w tym środowisku,
- w formie rozwiniętej i spójnej pod względem merytorycznym,

autorzy proponują następujące sformułowania celów strategicznych i organizacji działań praktycznych w zakresie spełnienia postanowień Artykułu 30, pkt. 1, 2, 3, 4 - dotyczącego uczestnictwa w kulturze artystycznej osób niepełnosprawnych:

w punkcie 1: …, że osoby niepełnosprawne:

(a): będą miały **dostęp do bezpośredniego czynnego i/lub uczestniczącego udziału w działalności kulturalnej** (w tym artystycznej: literackiej, muzycznej, plastycznej i innych), zarówno w zamkniętej jak i otwartej przestrzeni publicznej, w formach powszechnych, a w razie potrzeby w formach dla nich dostępnych, **oraz dostęp do materiałów** w dziedzinie kultury **oraz dzieł sztuki** (w szerokim znaczeniu[7]) w formach powszechnych, a w razie potrzeby w dostępnych dla nich formach,

[7] Oznacza wszelkie twory funkcjonujące jako dzieło sztuki, nie tylko dzieła materialne jak obraz, czy rzeźba.

(b): **będą miały dostęp do mediów elektronicznych** (telewizji, radia, Internetu, komputerów, telefonów i środków zindywidualizowanych) jako środków dostępu do treści kultury (w tym kultury artystycznej), w formach powszechnych, a w razie potrzeby w dostępnych dla nich formach,

(c): będą miały **dostęp do miejsc działalności kulturalnej** (teatry, kina, sale koncertowe, sale widowiskowe, plenery muzyczne, plastyczne, teatralne, muzea, biblioteki, ośrodki edukacji artystycznej, i inne) oraz w miarę możliwości, będą miały dostęp do zabytków i miejsc ważnych dla kultury narodowej,
oraz będą mogły **korzystać z usług** z nimi związanymi, w tym z usług w obszarze kultury i edukacji kulturalnej (w tym artystycznej – szkolnictwo artystyczne, placówki animacji kultury), w placówkach powszechnych i/lub w placówkach dostosowanych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami.

W punkcie 2: …, że osoby niepełnosprawne:

będą miały możliwości rozwijania i wykorzystywania swojego potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego dla własnej korzyści (w tym szeroko rozumianego rozwoju osobistego zmniejszającego skutki niepełnosprawności) **oraz dla wzbogacania społeczeństwa w wymiarze rzeczowym (dzieła sztuki), wykonawczym (bezpośrednia publiczna działalność artystyczna) i symbolicznym (etycznym, humanistycznym)**.

W punkcie 3: …, że przepisy chroniące prawa autorskie nie będą stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminacyjnej bariery dla osób niepełnosprawnych

w dostępie do uczestnictwa w kulturze i dostępie do wytworów kultury.

W punkcie 4: …, że osoby niepełnosprawne:

- mają prawo do ekspresji twórczej w powszechnych i/lub **dedykowanych im lub własnych formach, technikach komunikowani treści artystycznych, intelektualnych i wyrażania emocji w sposób specyficzny dla danej osoby.**

Notatki:

WNIOSKI - ZADANIA DO REALIZACJI

W celu praktycznego zrealizowania postanowień Artykułu 30 w zakresie uczestnictwa w kulturze **należy włączyć**:

- do krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych, miejskich programów społecznych,
- do programów działalności placówek i organizacji wspierających osoby z niepełnosprawnością,
- do oferty uczelni kształcących kadry dla środowiska osób z niepełnosprawnościami i ośrodków kształcących kadry dla kultury

- **następujące zadania**:

Wykształcenie kadry do realizacji postanowień Artykułu 30 pkt. 1, 2, 3, 4.

- **szkolenie kadry** instruktorów i nauczycieli do edukacji kulturalnej, animacji twórczości i animacji kultury, zorientowanych na pracę z osobami z niepełnosprawnością;

Kształtowanie bazy rzeczowej

- zapewnienie **bazy lokalowej** dostosowanej do specyfiki danej działalności artystycznej oraz potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością;
- zapewnienie **odpowiedniego wyposażenia** uniwersalnego i specjalistycznego do realizacji zadań artystycznych w tym środowisku;

Systematyczna i powszechna edukacja kulturalna

- zorganizowanie **ośrodków systemowej edukacji kulturalnej osób z niepełnosprawnością;**
- **wprowadzenie zawansowanych programów edukacji kulturalnej bazujących na praktyce, do placówek szkolnych i ośrodków** zajmujących się osobami z niepełnosprawnością,
- **upowszechnienie rozwiązań organizacyjnych i metodycznych**, narzędzi ewaluacyjnych[8];

[8] Dostępne w ECEKON.

Animacja kultury w dwu obszarach społecznych

- **organizowanie kultury środowiskowej, życia kulturalnego placówek i organizacji opiekuńczych, z dążeniem do wychodzenia w przestrzeń publiczną otwartą, gdy jakość artystyczna prezentacji jest oparta na kompetencjach artystycznych,**
- **włączenie do otwartego życia publicznego, działanie w otwartym środowisku.**

Wsparcie materialne[9]

- **uwzględnienie artystów i twórców niepełnosprawnych w programach stypendialnych**;
- **udzielenia wsparcia materialnego w zakupie urządzeń i środków produkcji artystycznej**;
- **udzielanie ulg w zakupie dóbr kultury, ulg w korzystaniu z placówek kulturalnych, obiektów kulturalnych;**

Promocja i kształtowanie postaw społecznych

- **zgłaszanie twórców z niepełnosprawnością i twórców animujących kulturę w tym środowisku do nagród w dziedzinie kultury,**
- **wykorzystanie mediów do promocji kultury osób z niepełnosprawnościami,**
- **wykorzystanie kultury artystycznej osób z niepełnosprawnościami do kształtowania opinii publicznej na ich temat,**
- **wykorzystanie kultury artystycznej osób z niepełnosprawnościami do popularyzacji wszystkich postanowień Konwencji ONZ z 2006 roku.**

Formy - działania te powinny być realizowane, na ile to możliwe w powszechnych formach dostępu i uczestnictwa w kulturze a w razie potrzeby, w formach dostępnych osobom niepełnosprawnym.

Środki - do realizacji tych zadań należy stosować uniwersalne, na ile to jest możliwe środki działania oraz, w razie potrzeby, dedykowane osobom niepełnosprawnym zróżnicowane dostosowane środki działania, wynikające ze

[9] Niewiele osób z tego środowiska ma pracę, poza tym uzyskiwane dochody są niewielkie. Natomiast ich aktywność kulturalna ma wielowątkowe walory i osobiste i społeczne. Wskazane jest wsparcie umożliwiające włączenie społeczne przez sztukę i kulturę.

specyfiki i różnorodności zarówno niepełnosprawności jak i różnorodności form artystycznych i form udziału w kulturze.

Środowisko - analiza wykazuje konieczność działania w dwu równoległych obszarach życia społecznego: uniwersalnego i dedykowanego osobom z niepełnosprawnościami przy zastosowaniu uniwersalnych lub dedykowanych środków i form.

1. Korzystanie z kultury i tworzenie kultury przez osoby z niepełnosprawnością w otwartej przestrzeni publicznej przy użyciu standardowych i uniwersalnych środków i działań w dziedzinie sztuki i/lub w miarę potrzeby, specyficznych środków i działań w dziedzinie sztuki.

2. Gdy takie działanie nie jest z pewnych względów możliwe, korzystanie z kultury, edukacji kulturalnej, tworzenie kultury przez osoby z niepełnosprawnością w dedykowanych im – właśnie ze względu na niepełnosprawność – ośrodkach:
   - z wykorzystaniem form i środków uniwersalnych,
   - i/lub w miarę potrzeby, z wykorzystaniem specyficznych środków i działań w dziedzinie sztuki.

Notatki:

Działanie praktyczne wdrażające postanowienia Artykułu 30, pkt 1, 2, 3, 4 -

Wprowadzenie osób z niepełnosprawnością do publicznego życia artystycznego w przestrzeni otwartej wymaga wyposażenia ich w kompetencje artystyczne i społeczne.

Uzyskanie takich kompetencji możliwe jest tylko w placówkach przygotowanych merytorycznie i rzeczowo do takiej działalności edukacyjnej, mających wyszkoloną kadrę i bazę rzeczową (środki realizacji celów artystycznych) oraz doświadczenie oparte na praktyce społecznej w tej dziedzinie.

Autorzy analizy proponują powołanie stało finansowanej placówki ECEKON – Europejskiego Centrum Edukacji Kulturalnej Osób Niepełnosprawnych - jako ośrodka animacji kultury w środowisku osób z niepełnosprawnościami. Ośrodek będzie działał ponadregionalnie, jako placówka wdrożeniowa, szkoląca kadrę, naukowo badawcza, edukacyjna i kulturalna (animacyjna). Jako placówka udzielająca wszelkiego wsparcia w obszarze kultury artystycznej zarówno bezpośrednio osobom niepełnosprawnym jak i placówkom, organizacjom.[10]

mgr Mirosława Lipińska

Kierownik artystyczny i dyrygent Orkiestry Vita Activa
Kierownik programu ECEKON

dr Ryszard Popowski

Kierownik merytoryczny i metodyczny programu ECEKON

kontakt:
mira.lipinska@onet.pl
ryszard.popowski@onet.pl
www.ecekon.pl
www.orkiestra-vita-activa.pl

facebook.com/ecekon
www.YouTube/ecekon

tel: Ryszard Popowski 606409160

[10] Taką rolę, w odniesieniu do kultury muzycznej i kultury tańca w otwartym środowisku, dla całej Polski, pełni działający w Warszawie, jako agenda MKiDN, **Instytut Muzyki Tańca**.